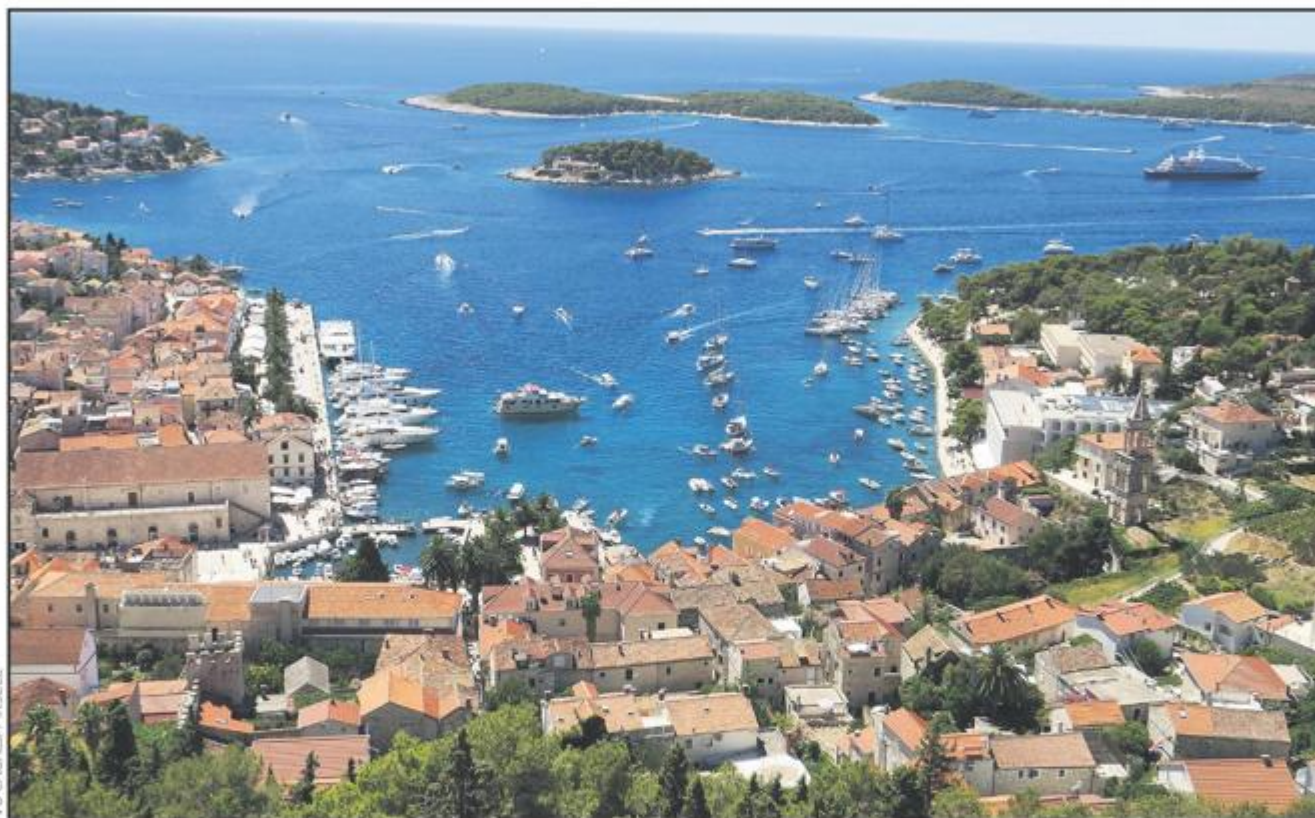

Pametni otoci

Održiva rješenja
 Koncept pametnih otoka odnosi se na izgradnju energetske učinkovitih, okolišno održivih i digitalno povezanih zajednica

IVO ČAGALJ/PKXSELL

Novi zakon Otočani će direktno sudjelovati u oblikovanju javnih politika vezanih za otoke

HRVATSKA JE UZ FINSKU JEDINA ČLANICA EU KOJA JE OTOČKOJ PROBLEMATICI POSVETILA ZASEBAN ZAKON

Saša Paparella/PD
 ZAGREB

Za nešto više od mjesec dana, na snagu bi trebao stupiti novi Zakon o otocima, a na kojem se radi još od ljeta 2016. Drugo saborsko čitanje završeno je 16. studenog i sada se razmatraju pristigli amandmani, što znači da bi Zakon trebao biti izglasan ovaj tjedan i stupiti na snagu s prvim danom nove godine.

Novi zakon se jasno referira na Rezoluciju Europskog parlamenta o posebnoj situaciji otoka na kojoj sam radio 2016., te konačno uvodi koncept pametnih otoka u naš zakonodavni okvir. Posebno me pak veseli uvođenje otočkih koordinatora u sustav koji bi trebali značajno olakšati i poboljšati komunikaciju između različitih razina vlasti koje se bave otočkom problematikom - prokomentirao nam je eurozastupnik Tonino Picula, potpredsjednik Međuskupine Europskog parlamenta zadužen za otoke. Koncept pametnih otoka odnosi se na izgradnju energetske učinkovitih, okolišno održivih i digitalno povezanih zajednica. Priča je počela u ožujku 2017. u Bruxellesu, gdje su predstavnici niza europskih

VESELI ME UVOĐENJE OTOČKIH KOORDINATORA KOJI ĆE POBOLJŠATI KOMUNIKACIJU
Tonino Picula

otoka, od Baltika do Mediterana, a uključujući i delegaciju jadranskih otočana, potpisali Deklaraciju o pametnim otocima. Taj je dokument dosad potpisalo preko 200 europskih otočnih samoupravnih jedinica, a među njima i općine Baška, Dobrinj, Omišalj, Punat, Vrbnik, Lopar, Vela Luka, Mljet i Lastovo, gradovi Krk, Korčula, kao i grad Zadar u ime otoka Ist, Iž, Molat, Olib, Premuda, Rava i Silba. Također, obje relevantne domaće udruge, Pokret otoka i Otočni sabor, potpisale su Deklaraciju.

Energetska strategija

Novi Zakon o otocima neosporno predstavlja iskorak u odnosu na onaj prethodni i nadam se da će inovacije u tekstu zakona biti praćene i inovacijama u njegovoj provedbi. Hrvatska je uz Finsku jedina članica EU koja je otočkoj problematici posvetila zaseban zakon i mislim da to puno govori o našem odnosu prema otocima - napominje Picula. Na pitanje koliko će uvrštavanje pametnih otoka u novi zakon, u kojem je tom konceptu posvećen poseban članak, olakšati njegovu primjenu, Picula kaže:

- Primjena koncepta pametnih otoka, kao i drugih odredaba Za-

kona, ovisit će o njegovoj provedbi, ali i o inicijativi lokalnih zajednica. Zakon će koncept pametnih otoka kodificirati te će otoci sada imati zakonsku podršku u primjeni pametnih rješenja ali odluka mora biti donesena na lokalnoj razini. Pozitivni pomaci su vidljivi i sve se više otočkih ali i kopnenih zajednica okreće racionalizaciji upravljanja javnim resursima imajući na umu utjecaj na okoliš i lokalno stanovništvo. Posebno me veseli što je početkom mjeseca Cresko-lošinjski arhipelag izabran kao pilot projekt od strane Tajništva za otoke pri EU za izradu i provedbu energetske tranzicije, što je jedna od bitnih odrednica pametnog upravljanja. To je rezultat višegodišnjih napora koje su uložili gradovi Cres i Lošinj i drago mi je što je Komisija prepoznala njihov potencijal tijekom posjeta kojeg sam organizirao u lipnju ove godine. Tajništvo za otoke je do 15. siječnja 2019. raspisalo natječaj kroz koji će odabrati još tri otočne zajednice kojima će pomoći oko izrade i provedbe energetske strategije. Nakon toga nas čeka još jedan natječaj za još 20 otoka kojima će biti pružena asistencija u provedbi pojedinačnih energetske projekata. Inicijativa ipak mora doći s terena i volio bih vidjeti veliki broj prijava iz Hrvatske, a moj ured i ja tu svima stojimo na raspolaganju - poziva Picula. Hrvatski eurozastupnik boravio je prije dva mjeseca u Švedskoj i Finskoj gdje je projekt štednje vode (WASAC), koji je njegov ured pokrenuo u ožujku 2017., dobio podršku Nordijskog vijeća ministara. Od početka 2020., te inovativne metode upravljanja vodnim resursima provodit će se na brojnim baltičkim otocima. Picula očekuje se da će se WASAC projekt nastaviti širiti, te da će principi pametnih otoka kakve promovira uskoro biti vidljivi na otocima u svim europskim morima. Komentar novog Zakona o otocima zatražili smo i iz Pokreta otoka. Novi zakon, naime, u skladu s odrednicom koncepta pametnih otoka kojom se naglašava uključenost građana, Ministarstvo re-

gionalnoga razvoja i fondova EU, nastoji stvoriti povoljno okruženje za razvoj civilnog društva na otocima jačajući ulogu i kapacitete organizacija civilnog društva, te podržavajući njihovo umrežavanje odgovarajućim programima i projektima potpore i podrške.

Kvalitetna suradnja

Ovakav koncept omogućava otocima i otočnim organizacijama civilnog društva direktan rad na oblikovanju javnih politika vezanih za otoke, kroz spomenuti usvojeni koncept pametnih otoka, ali i kroz otočne koordinatore. Uspostavili smo izuzetno kvalitetnu suradnju s resornim ministarstvom i osjećamo da se naš glas i čuje i uvažava te time otvaramo put i ostalim organizacijama civilnog društva koje žele aktivno sudjelovati da nam se pridruže. Umrežavanje i udruživanje svih otočnih dionika neophodno je kako bi se stvari pokrenule s mjesta, a s današnjim razvojem tehnologije postaju nebitne udaljenosti kako od kopna tako i od međusobnih otoka - rekla nam je Maja Jurišić, predsjednica Pokreta otoka. Naši su predstavnici sudjelovali u izradi Zakona i definiranju potrebe za otočnim koordinatorima koja se ukazala temeljem iskustava starog zakona i njegove provedbe, gdje se nije provodio bottom up pristup i u mnogome se nije čuo glas otočnih zajednica u oblikovanju politika i planiranju razvoja. Upravo kroz ulogu otočnog koordinatora se želi osigurati horizontalno-vertikalni pristup u vođenju otočne razvojne politike. Smatramo kako će ova novina u zakonu osigurati veću participativnost otočnih općina gradova i obalno-otočnih županija te ojačati ulogu otoka sa specifičnim položajem. Svjesni smo činjenice da će izazov biti pronaći osobe s relevantnim iskustvom za tražene pozicije, ali računamo na mlade ljude koji su svoje iskustvo stekli ili stječu van svojih lokalnih zajednica, a poznaju lokalnu otočnu problematiku te bi se htjeli vratiti i doprinijeti daljnjem razvoju svojih otoka - kaže Maja Jurišić.

Rad na terenu

Temeljem dosadašnjeg rada, povećao se interes otocana za konkretne mjere primjene obnovljivih izvora energije. Pokret otoka sudjeluje u planiranju, a potom i implementaciji većeg broja projekata na otocima.

Trenutno su to projekti u suradnji s otočkim jedinicama lokalne samouprave, ali i malim, srednjim, pa i velikim otočkim poduzetnicima, no očekujemo i veći interes iznajmljivača i građana - rekao nam je Edo Jerkić, stalni suradnik Pokreta otoka s područja energetike. Vrlo je dobro da je konzorcij koji je dobio osnivanje Tajništva za otoke pri EU ovaj koji je, jer promovira bottom up pristup energetske razvoja otoka. Na otocima će se primijeniti nova rješenja u energetici, a što je usko i nedjeljivo povezano s konceptom pametnih otoka, tako da samo uvođenje tog pojma u Zakon ima određenu težinu. I dobro je da je pojam pametnih otoka trenutno relativno nejasan, jer samo radom na terenu možemo dati punu težinu i vrijednost konceptu - kaže Jerkić.